

MÓZES ELSŐ KÖNYVE

15-18. FEJEZET

„Ezek után az események után” – vagyis miután megküzdött a perzsa király katonáival, majd találkozott Melkisédekkel, illetve nem volt hajlandó jutalmat elfogadni Sodoma királyától – „*így szólt az Úr Ábrámhoz látomásban: Ne félj Ábrám! Én vagyok a pajzsod: jutalmad igen bőséges*” (1. vers). A Károli fordításban azt olvashatjuk, hogy „*lőn az Úr beszéde Ábrámhoz*” – itt fordul elő először az Igében ez a kifejezés, inentől kezdve pedig gyakran találkozunk vele. Egy kifejezés első előfordulása mindig különösen érdekes. Később az Igében azt látjuk, hogy az Újszövetség az Úr beszédét, vagyis az Úr Igéjét Jézus Krisztusként azonosítja: „*Kezdetben volt az Ige és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Ő kezdetben az Istennél volt. Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami létrejött. Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága. A világosság sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be (...) Az Ige testté lett, közöttünk lakott*” (János 1:1-5, 14). „*És lőn az Úr beszéde Ábrámhoz*” – lehet, hogy Jézus erre utalt, amikor azt mondta: „*Ábrahám, a ti atyátok ujjongott azon, hogy megláthatja az én napomat: meg is látta, és örült is*” (János 8:56). Ha tovább olvasunk, azt is láthatjuk, hogy itt fordul elő először az Igében a „pajzs”, illetve a „jutalom” kifejezés, sőt ezen a ponton jelenti ki magát az Úr, mint ÉN VAGYOK. „*Én vagyok a pajzsod*” – mondja Isten. Jézus maga is gyakran élt ezzel a kifejezéssel az Újszövetségben: „*Én vagyok a világ világossága. Én vagyok az élet kenyere. Én vagyok a jó pásztor. Mielőtt Ábrahám volt, én vagyok.*” „*Én vagyok*” – így jelentette ki magát Isten Izráel népének. Neve azt sugallta, olyan Isten ő, aki mindazzá válik, akire szükségünk van. „*Én vagyok a te pajzsod.*”

Most, hogy Ábrám hazatért, biztosan eszébe jutottak a csata egyes mozzanatai. Lelki szemei előtt pedig újra lepergtek az események. Bámulatos, mennyire megmarad emlékezetünkben egy-egy erőteljes élmény, illetve érzékletes kép, és képesek vagyunk fejünkben szinte újraélni a történeteket. Háborús veteránok a háborúból hazatérve gyakran álmukban újra átélték a háború borzalmaikat – mintha ismét ott állnának a csatatéren. Körülöttük zűrzavar és puskaropogás, az ember pedig álmában felordít, majd hirtelen felébred. Az effajta élmények mélyen beivódnak emlékezetünkbe, és később, nyugalmi állapotban ismét a felszínre kerülnek. Elképzelhető, hogy Ábrám lelki szemei előtt is éppen a csata egyes jelenetei pergtek le: hallotta a pajzsok kongását, a kardok suhogását, és talán az is megfordult a fejében, mi történik, ha a vereséget szenvedett királyok újra szövetséget kötnek, és váratlanul rátámadnak. Mi lesz, ha megtámadják és kifosztják őt? Ábrám látta, hogy a gazdagság egy pillanat alatt elszáll. Hiszen az amóriak gazdag városait is mind elpusztította az ellenség! A síkság városait kifosztották, Lót vagyonát elkobozták, bár végül a fosztogatók is elveszítették a zsákmányt egyik napról a másikra. Ábrám látta, milyen könnyű elveszíteni a földi vagyont, és talán maga is azon kezdett töprengeni, mi lesz, ha őt is

megfosztják vagyonától. És mi lesz, ha váratlanul megtámadják, és épp nincs nála a pajzsa, ami legalább valamiféle védelmet biztosíthatna. Abrámot egyre inkább hatalmába keríthette a félelem, hiszen Isten azzal kezdi: „Ne félj, Abrám!”. Majd hozzáteszi: „Én vagyok a pajzsod.” Mintha azt mondaná: „Nem kell attól félned, mi lesz veled, ha nem lesz nálad a pajzsod, mert én vagyok a te pajzsod, én vagyok oltalmad, és megvédelek!”. „Nem kell féltened a vagyonodat, nem kell attól rettegned, mi lesz, ha valaki elrabolja azt tőled, mert én vagyok a te bőséges jutalmad, én vagyok a te bőséges erőforrásod!” Abrám bölcsen döntött, amikor nem fogadta el a Sodoma királya által felajánlott potom kincseket. Abrám inkább Isten nagyobb gazdagságát választotta – így Isten válhatott az ő bőséges jutalmává. Bárcsak mi is tudatosítanánk, hogy az Úr a mi pajzsunk és oltalmunk! Ha az Úr velünk van, biztosítva van ellátásunk és védelmünk. Isten mindazzá szeretne válni, amire csak szükséged van. Ő akar védelmeződ és gondviselőd lenni. Ő a mi pajzsunk és bőséges jutalmunk!

„*És monda Ábrám: Uram Isten*” – az „Uram Isten”, vagyis Adonai Jehova kifejezés először itt fordul elő az Igében. Úgy is mondhatnánk, hogy az „Adonai” Isten egyik rangja volt – Istent jelentette, az urat. Abrám tehát abban a pillanatban, hogy Adonai-nak szólítja Istent, kifejezi, hogy Urának és parancsolójának tekinti őt, ahogy a szolgák is uruknak tekintették a ház urát. Később Sára is urának nevezi majd Ábrahámot. Ez a kifejezés az ember iránti tisztelet jele is volt, újszövetségi görög megfelelője pedig a „küriosz”, amely az Úr Jézusra utal. Egyszer Jézus a következő kérdést tette fel: „Miért mondod nekem, küriosz, küriosz – vagyis miért hívsz engem uradnak -, ha nem teszed azt, amit neked parancsolok?” A két dolog ugyanis nem összeegyeztethető. „Miért mondod rólam azt, hogy az urad vagyok, ha nem engedelmeskedsz nekem?” Bizony ma is sok ember mondja Istenre, hogy Ő az Úr – de az „Úr” kifejezést inkább csak Isten egyik neveként fogják fel, és számukra nem jelenti azt, hogy valóban uruknak tekintenék Istent, vagy hogy ebből adódóan engedelmeskedni akarnának neki. Az „Úr” azonban nem pusztán elnevezés, hanem egy úr-szolga kapcsolat kifejezése. Ami engem illet, az én Uram neve Jézus Krisztus, rangját tekintve pedig Ő az én Uram és parancsolóm – szeretném alárendelni neki az életem.

Azt mondja tehát Abrám Adonai Jehovának, vagyis az Úr Istennek: „Mit adhatsz nekem?” – hiszen épp most utasítottam el a zsákmányt, amire szert tettünk a csatában. „*Mit adhatsz nekem, hiszen gyermektelen vagyok, és házamat a damaszkuszi Eliézer öröklí*” (2. vers). Abrám fő szolgája Eliézer volt, és mivel Abrámnak nem voltak saját gyermekei, halála után Eliézer vált volna Abrám vagyonának örökösévé. „Mit adhatsz nekem? Hisz mindenem, amim van, Eliézeré lesz, aki még csak nem is a fiam!” –mondta Abrám. „Nagyszerű, hogy Te vagy az én bőséges jutalmam. Nincs is szükségem semmire, és ha még adnál is nekem valamit, nincs saját gyermekem, így nincs kire hagyjam.” Érdekes, hogy idősebb korában az ember egyre kevésbé gondol magára, hanem sokkal inkább arra, mi az, amit gyermekeire hagyhat. Igyekszünk minél többet adni gyermekeinknek, hogy ha lehetséges, a miénknél könnyebb és

jobb életük lehessen. „Szóval mit adhatnál nekem, Uram, hiszen nincs saját gyermekem, és a damaszkuszi Eliézer fogja örökölni mindenemet. *„Ekkor így szólt hozzá az Úr: Nem ő lesz az örökösöd, hanem az lesz az örökösöd, aki tőled fog származni”* (4. vers). *„Azután kivezette az Úr, és azt mondta: Tekints föl az égre, és számold meg a csillagokat, ha meg tudod számolni! Azt mondta neki: Ennyi utódod lesz!”* (5. vers). Korábban pedig azt mondta Abrámnak Isten: *„Hasonlóvá teszem utódaidat a föld porához: aki meg tudja számolni a föld porát, az tudja megszámlálni a te utódaidat is”* (1Mózes 13:16). Majd ezt követi az Újszövetségben gyakran idézett, jól ismert igever: *„Abrám hitt az Úrnak, aki ezért igaznak fogadta el őt”* (6. vers). Isten örült ígéretet tett Abrámnak, aki akkor már 85 éves volt: *„Annyi utódod lesz, mint égen a csillag.”* És bármekkora örülségnek is tűnhetett ez akkor, Abrám hitt, az Úr pedig ezért igaznak fogadta őt el.

Ezért hívják Ábrahámot mindazok atyjának, akik hisznek, mert bennünket is akkor fogad el az Atya igaznak, ha hiszünk Isten ígéretében, Jézus Krisztusban, ha hisszük, hogy Jézus magára vette bűneinket, és meghalt értük a kereszten – helyettünk. Ha hiszünk Isten ígéretében, ha hiszünk Jézus Krisztusban, Isten igaznak fogad el bennünket. Ne feledjük, hogy Isten nem cselekedeteink, vagy imáink, vagy buzgó iget tanulmányozásunk, vagy buzgalmunk miatt fogad el bennünket igaznak, hanem hitünk miatt! De hát ez nagyszerű, hisz oly sokszor cselekedeteim szörnyűségesek. Sokszor nem vagyok elég odaszánt, de Isten ezt nem használja fel ellenem – a hitem miatt fogad el engem igaznak! Pál a filippiekhez írt levelében megemlíti, hogy ha valaki, ő bizony megfelelt a törvény állította követelményeknek: *„a törvényben követelt igazság szempontjából feddhetetlen voltam”* (3:6). De Pál így folytatja: *„Ellenben azt, ami nekem nyereség volt, kárnak ítélem a Krisztusért. Sőt most is kárnak ítélek mindent Jézus Krisztus, az én Uram ismeretének páratlan nagyságáért. Őérte kárba veszni hagytam, és szemétnak ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem. Hogy kitűnjék rólam őáltala: nincsen saját igazságom a törvény alapján, hanem a Krisztusba vetett hit által van igazságom Istentől hit alapján”* (8-9. vers). Ha tehát hiszek, Isten hitem miatt igaznak fogad el engem. Mindez Ábrahámval kezdődött. Amikor Isten azt ígérte neki, annyira utóddal áldja meg, mint csillag az égen, Ábrahám hitt Istennek, Isten pedig hite miatt igaz embernek fogadta el Ábrahámot. Csodálatos ez, hiszen Ábrahám cselekedetei sem voltak mindig feddhetetlenek. Mivel azonban hitt Isten ígéretének, igaz ember lehetett az Úr szemében – még akkor is, ha néha-néha meggyengült a hite. Így hát ne higgyünk azoknak, akik azzal fenyegetnek bennünket, hogy Isten elvet magától, mert meggyengült a hitünk, mert olyan dolgokba is belementünk, amibe nem kellett volna, és azt mondják, végzetes hiba, hogy hitünk nem tökéletes és sziklaszilárd. De hát Ábrahámé sem volt azt! Isten mégis igaznak fogadta őt el, mert hitt Istenben, és az ő ígéretében. Ahogy továbbolvasunk az Igében, hamarosan azt is látni fogjuk, milyen helyzetekben volt gyenge Ábrahám hite.

„Azután ezt mondta neki: *Én az Úr vagyok, aki kihoztalak Úr-Kaszdimból, és neked adom ezt a földet örökségül. Abrám ezt mondta: Ó, Uram, Uram!*” – az eredetiben pedig az áll: Adonai Jehovah – „Miből tudom meg, hogy én öröklöm azt?” (7-8. vers). „Ezt mondta neki: *Hozz nekem egy hároméves üszőt, egy hároméves kecskét és egy hároméves kost, egy gerlicét és egy galambot. Elhozta neki mindezeket, azután kettéhasította őket, mindegyiknek az egyik felét a másik felével szemben helyezte el, de a madarakat nem hasította ketté. Ekkor ragadozó madarak szálltak a húsdarabokra, de Abrám elhessegette őket. Naplementekor az történt, hogy mély álomba merült Abrám, és rémítő nagy sötétség borult rá. Ekkor az Úr azt mondta Abrámnak: *Tudd meg, hogy a te utódaid jövevények lesznek egy olyan országban, amely nem az övék: rabszolgákká teszik, és nyomorgatják őket négyszáz évig*” (9-13. vers). A négyszáz éves nyomorgatás nem szükségszerűen csak Egyiptomot jelenti. Igen, Isten azt mondja Abrámnak, hogy a nép egy idegen országban él majd négyszáz évig - igen, elmennek majd Egyiptomba, ahol sanyargatják őket. Ezen a ponton nézzük csak meg, mit ír Pál a galatáknak: a 17. versben azt olvassuk, hogy attól a naptól számítva, amikor Isten szövetségre lépett Ábrahámmal, 430 év telt el addig a napig, amíg Mózes megkapta a törvényt Istentől a Sínai-hegyen, miután a nép kivonult Egyiptomból. Izráel egyiptomi tartózkodása pedig nem 400, hanem mintegy 215 évig, 4 nemzedékig tartott. Vagyis nemcsak az egyiptomiak sanyargatták őket, hanem a környező népek is, míg idegen földön laktak – egészen addig, amíg Isten saját földet, saját otthont nem adott nekik. Attól a naptól pedig, amikor Isten szövetséget kötött Ábrahámmal 430 év telt el a sínai-hegyi történésekig. „*De ítéletet tartok azon a népen is, amelyet szolgálnak*” – vagyis Egyiptomon – „*és azután nagy vagyonnal jönnek ki*” (14. vers). Érdekes próféciát találunk itt, hiszen a nép valóban egyiptomi fogságba került, Isten valóban megítélte az egyiptomiakat, amikor pedig Izráel elhagyta Egyiptomot, kifosztották az egyiptomiakat, és valóban nagy vagyonnal jöttek ki onnan. Elvették például uruk ékszereit, fizetségül rabszolgamunkájukért. „*Te pedig békességgel térsz őseidhez, és késő vénségedben temetnek el. Csak a negyedik nemzedék tér vissza ide*” – Egyiptom után – „*mert az emóriak gonoszsága még nem telt be*” (15-16. vers) – más szóval, azon a területen, ahol éltek, még nem tetőzött a gonoszság, így Isten még nem ítélte meg teljesen azokat a népeket.*

„*Amikor lement a nap, és koromsötét lett, hirtelen füstölgő kemence és tüzes fáklya ment át ezek között a húsdarabok között. Ezen a napon kötött az Úr szövetséget Abrámmal, és azt mondta: A te utódaidnak adom ezt a földet Egyiptom folyójától a nagy folyamig, az Eufrátesz folyamig, a kénieket, a kenizzieket és kadmóniakat, a hettitákat, a perizzieket és refáiakat, az emóriakat és kánaániakat, a gírgásiakat és jebúsziaikat*” (17-21. vers). Ekkora területet azonban soha nem hódítottak meg. Isten odaígérte Ábrahámnak és utódainak azt a földet, amely a Nílustól egészen az Eufráteszig, és a Földközi-tengerig terjed – ez azonban sokkal kiterjedtebb, mint amit Izráel népe valaha is elfoglalt. Érdekes és

furcsa élmény lehetett, amikor Isten szövetségre lépett Abrámmal: ott fekszenek a földön a madártetemek, Abrám igyekszik elhessegetni a ragadozó madarakat, az Úrtól próféciaát kap, hogy lesz olyan időszak, amikor utódai rabszolgasorban sínylődnek majd Egyiptomban. Majd megjelenik egy füstölgő kemence és egy tüzes fáklya, amely áthalad a húsdarabok között, és Isten megkötötte Abrámmal a szövetséget. Rendkívül érdekes fejezet ez, amit érdemes behatóbban is tanulmányozni.

16. fejezet: *„Száráj, Abrám felesége nem szült neki. De volt Szárájnak egy egyiptomi szolgálója, akinek Hágár volt a neve. Száráj ezt mondta Abrámnak: Íme, az Úr nem engedett szülnöm, menj be a szolgálómhoz, talán az ő révén lesz fiam. És hallgatott Abrám Száráj szavára”* (1-3. vers) – itt követte el a hibát. Nem mindig baj az, amikor az ember hallgat felesége szavára, ebben az esetben azonban hiba volt ezt tennie. Később viszont lesz majd olyan alkalom, amikor maga Isten mondja Abrámnak, hogy hallgasson Sárára. *„Akkor Száráj, Abrám felesége, fogta szolgálóját, az egyiptomi Hágárt, és férjének, Abrámnak adta, hogy legyen az asszonya, tíz esztendővel azután, hogy Abrám megtelepedett Kánaán földjén”* (3. vers) – vagyis Abrám ekkor 85 éves volt. *„És ő bement Hágárhoz, az pedig teherbe esett. Amikor látta, hogy terhes, úrnőjének nem volt többé becsülete előtte”* (4. vers). Azelőtt még fennállt annak az esélye, hogy Abrám volt képtelen a gyermeknemzésre, ezért nem esett teherbe Sára, amikor azonban Hágár szinte azonnal teherbe esett Abrámtól, egyértelművé vált, hogy Sára meddő. Abban a kultúrában pedig a meddőség átoknak számított, és Sárának többé nem volt becsülete Hágár előtt. *„Ezért Száráj ezt mondta Abrámnak: Miattad ért engem sérelem! Magam adtam öledbe a szolgálómat, de látja, hogy teherbe esett, és nincs előtte becsületem. Ítéljen ügyünkben az Úr! Abrám így felelt Szárájnak: Hiszen kezdedben van a szolgálód, csinálj vele, amit jónak látsz! Ettől fogva olyan rosszul bánt vele Száráj, hogy az elfutott tőle”* (5-6. vers).

„Az Úr angyala rátalált egy forrásnál a pusztában, annál a forrásnál, amely a Súrba vezető út mentén van” – Hágár tehát elmenekült Szárajtól, és hazafelé, Egyiptomba tartott. Ehhez azonban át kellett kelnie a pusztán, ahol bizonyosan elpusztult volna. Ennél a forrásnál talált rá az Úr angyala, *„és ezt mondta: Hágár, Száráj szolgálója! Honnan jössz, és hová mégy? Ő így felelt: Úrnőm elől, Száráj elől futok. Azt mondta neki az Úr angyala: Térj vissza úrnődhez, és alázkodj meg előtte!”* (7-8. vers). Nem volt helyes, hogy nem tisztelte, sőt gyűlölte Szárajt, így az Úr most azt mondja Hágárnak, hogy térjen vissza hozzá. *„Ezt is mondta neki az Úr angyala: Nagyon megsokasítom a te utódaidat, annyira, hogy meg sem lehet őket számolni. Majd ezt mondta neki az Úr angyala: Ím, teherbe estél, és fiút fogsz szülni. Nevezd Izmaelnek, mert hallott az Úr nyomorúságodról”* (9-11. vers) – Hágár valószínűleg éppen sírt, amikor az Úr angyala a forrásnál rátalált. Isten pedig meghallotta sírását, és azt mondta, nevezze születendő fiát Izmaelnek, ami annyit jelent, meghall az Úr. *„Szilaj ember lesz ez! Kezet emel mindenkire, de rá is mindenki, kárt tesz testvéreinek, ahol csak tanyázik. Azután így nevezte az Urat, aki szólt hozzá:*

Te vagy a látás Istene. Mert ezt mondta: Én is láhattam itt, aki engem látott” (12-13. vers). *„Ezért nevezik azt a kútat Lahajrói-kútnak. Ott van most is Kádés és Bered között”* (14. vers) – Hágár tehát elég nagy utat tett meg a pusztában! Egészen a Lahajrói kúthoz jutott, amelynek neve annyit jelent: annak a kútja, aki él és lát engem. *„Ezután fiút szült Hágár Abrámnak. Abrám Izmaelnek nevezte a fiát, akit Hágár szült. Abrám nyolcvanhat esztendő volt, amikor Hágár Izmaelt szülte Abrámnak”* (15-16. vers).

17. fejezet: *„Amikor Abrám kilencvenkilenc éves volt”* – vagyis 13 évvel később – *„megjelent Abrámnak az Úr, és ezt mondta neki: Én vagyok a mindenható Isten”* – vagyis El Shaddai. Itt fordul elő először az Igében a „mindenható Isten”, vagyis El Shaddai kifejezés. *„Járj énelőttem, és légy feddhetetlen! Megajándékozlak szövetségemmel, és nagyon megszorítom utódaidat”* (1-2. vers). Ezen a ponton Ábrahám és Sára segíteni próbáltak Istennek. Isten megígérte, hogy megáldja őt annyi utóddal, mint égen a csillag, és akkor Sárának hirtelen támad egy ötlete. Mintha azt mondaná Ábrahámnak: *„Úgy tűnik, ebből már nem lesz semmi. Én egyre idősebb vagyok, úgyhogy fogd inkább szolgálómat, menj be hozzá, hátha legalább tőle lehet majd egy fiunk.”* Mindez azonban csak Ábrahám és Sára hitének meggyengüléséről tanúskodott. Ezért ne csüggedjétek, ha azt találjátok, hogy nem tökéletes a hitetek! Ábrahámé sem volt az: sem ő maga, sem hite nem volt tökéletes. Ne engedjétek, hogy hitetek tökéletlensége miatt meghurcoljon benneteket a Sátán, mert ami igazán számít, az a Jézus Krisztusba vetett hitünk! *„Megajándékozlak szövetségemmel, és nagyon megszorítom utódaidat. Ekkor Abrám arcra borult, Isten pedig így szólt hozzá: Ez lesz az én szövetségem veled: Sok nép atyja leszel! Nem neveznek többé Abrámnak, hanem Ábrahám lesz a neved, mert sok nép atyjává teszek”* (2-5. vers). Ábrahám nevéen tehát változtat az Úr: az Ábrahám annyit jelent, sok nép atyja. *„Nagyon megszorítom utódaidat, népeket támasztok belőled, királyok származnak tőled. Szövetségre lépek veled, sőt utódaiddal is, örök szövetségre minden nemzedékükkel. Mert Istened leszek, és utódaidnak is. Neked adom és utódaidnak a földet, hol jövevény vagy, Kánaán egész földjét birtokul örökre, és Istenük leszek”* (6-8. vers) – Isten tehát megismétli az ígértét, hogy sok-sok utódot ad Ábrahámnak, illetve ezt a földet.

„Majd ezt mondta Isten Ábrahámnak: Te pedig tartsd meg szövetségemet, meg utódaid is nemzedékről nemzedékre! Így tartsátok meg szövetségemet, amelyet veletek és utódaiddal kötök: metéljenek körül nálatok minden férfit!” (9-10. vers) – Isten tehát itt vezeti be a körülmetélkedést – ami a szidó nép számára a lehető legfontosabb dolog. *„Metéljétek körül szeméremtestetek bőrét, ez lesz a veletek kötött szövetségem jele”* (11. vers). A körülmetélkedésnek azonban nemcsak fizikai, hanem szellemi aspektusa is van: Isten arra hívja népét, hogy a testies életet hátrahagyva, a Lélek szerint éljenek. Az emberek sajnos gyakran esnek bele abba a hibába, hogy magát a szertartást tekintik elsődlegesnek, nem pedig a mögötte meghúzódó valóságot – szívük állapotát. Isten arra hívta a népet, hogy a testies dolgoktól megszabadulva a lélek dolgaira koncentráljanak, és lélekben szolgálják Istent. Ezt jelképezte a

körülmetélkedés. Istent a nép szíve érdekelte, a körülmetélkedés maga pedig csak a szívben beállt változás külső jeleként szolgált. Sokan azonban csak a körülmetélkedés rítusára koncentráltak: szívüket nem metélték körül, továbbra is a test szerint éltek, és észre sem vették, hogy ezáltal a körülmetélkedést is semmissé tették. Ha tehát valaki körülmetélkedik ugyan – de szívét nem metéli körül, a körülmetélkedés mit sem ér, hiszen Istent a mi szívünk érdekli igazán. Ugyanezt mondhatjuk el a bemerítkezésről is, ami sokak számára egy értelmetlen, gépies szertartássá vált az egyházban. A bemerítkezés senkit nem üdvözít önmagában, akárhányszor is merülünk a víz alá. A bemerítkezés mint szertartás önmagában nem hoz üdvösséget, mert a Lélek bennünk végzett munkája számít igazán. Isten tehát a körülmetélkedéssel is olyan rítust teremtett, amely egy belső változás külső jeléül szolgált – a szívünk körülmetélését jelképezte, amely értelmében a testies dolgoktól elfordulva Istenért élünk. Isten azt is meghagyta, hogy az újszülötteket nyolc napos korukban metéljék körül.

„Azután ezt mondta Isten Ábrahámnak: Szárajt, a feleségedet ne nevezd többé Szárajnak, hanem Sára legyen a neve!” (15. vers) – a Sára név hercegnőt jelent. *„Mert megáldom őt, sőt fiút adok tőle neked, megáldom őt, és népek támadnak belőle, népek királyai származnak tőle”* (16. vers) – Isten tehát megígéri, hogy megáldja Sárát. *„Ábrahám arcra borult, de nevetett”* – nem a kételkedés jele volt ez, hanem Ábrahám izgatottságáról árulkodott. Ábrahám ugyanis ennek hallatán nagyon megörült! Később Sárából is kitört a nevetés – ő viszont azért nevetett, mert kételkedett Isten ígéletében. Ezért Isten meg is feddte Sárát, és megkérdezte Ábrahámától, miért nevetett Sára, miközben Sára mindent tagadott. Ábrahám tehát örömeiben nevetett, Sára viszont kétségei miatt, mert az egész olyan hihetetlennek tűnt – ez alapján szinte magától értetődő volt, hogy fiuk az Izsáknak, vagyis „nevetés”-nek nevezték el. *„Ábrahám arcra borult, de nevetett, és azt mondta magában: Százestendő embernek lehet-e gyermeke? Vagy Sára kilencven éves létére szülhet-e? És ezt mondta Ábrahám az Istennek: Bárcsak Izmáel életét oltalmaznád!”* (17-18. vers). Más szóval: *„Uram, felejtsd el! Sára 90, én már 100 éves vagyok, jól van ez így Uram, semmi baj – bárcsak Izmáé életét oltalmaznád!”* – aki akkor 13 éves volt. *„De Isten azt mondta: Nem! Sára, a feleséged szül neked fiút, akit Izsáknak fogsz nevezni. Szövetségre lépek vele is, örök szövetségre, meg utódaival is”* (19. vers). Ez tehát azt jelenti, hogy Izmáelre és utódaira nem vonatkozott a föld ígérete. Valójában tehát Isten szövetsége szerint nem az arab népet, vagyis Izmáel leszármazottait illeti meg az a föld, hanem Izsák leszármazottait. *„Izmáel dolgában is meghallgatlak: megáldom őt, és nagyon megsaporítom és megsokasítom utódait. Tizenkét fejedelmet fog nemzeni, és nagy népé teszem. De szövetségre csak Izsákkal lépek, akit Sára egy esztendő múlva szül neked. Amikor Isten befejezte beszédét, eltávozott Ábrahámától”* (20-22. vers). *„Ezután fogta Ábrahám a fiát, Izmaelt, meg a házában született, vagy pénzen vásárolt összes szolgáját, Ábrahám házanépéből az összes férfit, és körülmetélte szeméremtestük bőrét még azon a napon, ahogyan meghagyta neki Isten. Ábrahám kilencven esztendő*

volt, amikor szeméremtette bőrét körülmetélték. Fia, Izmaél tizenhárom esztendő volt, amikor szeméremtette bőrét körülmetélték. Ugyanazon a napon metélték körül Ábrahámot, a fiát, Izmaélt, és házanépéből az összes férfit. Mind a házban született, mind az idegentől pénzen vásárolt szolgálókat körülmetélték vele együtt” (23-27. vers).

18. fejezet: „Azután megjelent neki az Úr Mamré tölgyesében, amikor a nappali hőség elől a sátor bejáratánál húzódott. Fölemelte a tekintetét, és látta, hogy három férfi áll előtte. Amint meglátta őket, eléjük futott a sátor bejáratától, földre borult, és így szólt: Uram (vagyis Adonai), ha megnyertem jóindulatodat, kérlek, ne kerüld el szolgálódat! Mindjárt hozatok egy kis vizet, mossátok meg a lábatokat, és dőljetek le a fa alá! Én meg hozok egy falat kenyeret, hogy felüdüljete, és úgy menjete tovább, ha szolgálótok mellett mentek el! Ők azt felelték: Tedd azt, amit mondtál!” (1-5. vers). Az Úr tehát arra járt két angyalával, Ábrahám pedig kirohant eléjük, és hatalmas vendégszeretettel vette őket körül. Vizet hozott, hogy megmoshassák lábukat, készített nekik bőségesen ételt, és megkérte őket pihenjenek meg kicsit, mielőtt továbbindulnak. A zsidók 13-ban ezt olvassuk: „A vendégszeretetről meg ne feledkezzete, mert ezáltal egyesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltete meg” (2. vers). „Ábrahám besietett Sárához a sátorba, és azt mondta: Siess, dagassz meg három mérték finomlisztet, és süss lángost! Kiszaladt Ábrahám a csordához is, fogott egy szép szopós borjút, és odaadta a legényének, az pedig gyorsan elkészítette. Azután vett vaját, tejet, meg vette a borjút, amelyet elkészítetete, és eléjük tette. Ő maga pedig ott állt mellettük a fa alatt, amíg ettek” (6-8. vers). Van ebben számomra valami érdekes: Ábrahám vaját, tejet és húst adott nekik – ez viszont nem tekinthető kósernek! Itt van Ábrahám, Izrael atyja, és nem kóserül étkezik! Ezen a ponton azonban hadd mondjam el, hogy a kóser-törvény, amely értelmében tejtermékek nem fogyaszthatók hússal, az Ige téves értelmezésén alapul. Olyan volt ez, mint amit a farizeusok is nagy elöszereettel tettek – Jézus szerint kiszűrték a szúnyogot, a tevét pedig lenyelték. A törvény azt mindenképpen kijelentette, hogy egy állat húsa ne keveredjen anyja tejjével, vagyis egy kiskecskét például ne forraljanak édesanyja tejjében. A zsidók azonban fogták ezt a tilalmat, és kiterjesztették azt a tejtermékek és húsok egyidejű fogyasztására, abból a megfontolásból, hogy ha az ember iszik egy pohár tejet a marhahúshoz, nem tudhatja, a marhahús nem a tej gazdájának kicsinyéből készült-e, így pedig megszegi a törvényt, hiszen gyomrában keveredni fog a marhahús az anya tejjével. Ezt elkerülendő, nem szabadott tejtermékeket hússal együtt fogyasztani – ez alól csupán a hal képezett kivételt. Isten kóser törvényét tehát önkényesen szigorították meg, pedig Isten eredetileg nem ezt rendelte el. Ezen a ponton Ábrahám sem étkezik kóserül, sőt az angyalok sem!

„Azután ezt kérdezték tőle: Hol van Sára, a feleséged? Ő így felelt: Itt a sátorban. Egyikük azt mondta: Egy esztendő múlva visszatérek hozzád, és akkor már a feleségednek, Sárának fia lesz! Sára meg ott hallgatódzott a háta mögött a sátor bejáratánál. Ábrahám és Sára élemedett korú öregek voltak, és

Saránál már megszűnt a női életfolyamat. Sára nevetett magában, és azt gondolta: *Miután megvénültem, lehet-e gyönyörűségem? Meg az uram is öreg!*” (9-12. vers) – Sára tehát urának nevezi férjét, Ábrahámot. *„De az Úr megkérdezte Ábrahámot: Miért nevetett Sára, és miért mondta: Ugyan, hogy szülhetnék öreg létemre? Van-e valami lehetetlen az Úr számára?”* (13. vers) – nagyszerű kérdés! Isten tehát azt mondja Ábrahámnak: *„Én vagyok az Isten. Van-e valami lehetetlen az Úr számára?”*. Pál ezt írja Istenről: *„Aki pedig mindent megtehet sokkal bőségesebben, mint ahogy mi kérjük vagy gondoljuk”* (Ef. 3:20). Így hát van-e lehetetlen Istennek? Vajon miért nevetett Sára? Mert csak arra gondolt, mi lehetséges emberileg, és nem vette számításba Istent. Gyakran mi is ezt tesszük: nevetünk, mert emberi szemmel lehetetlennek tűnik a dolog, miközben nem is tudatosítjuk, hogy Istennek semmi sem lehetetlen – ha kell, ő minden emberi törvényt meghazudtolva véghezviszi a számunkra lehetetlent. Sára már túl volt a változó koron, csaknem 100 éves volt már – van-e valami lehetetlen az Úr számára? *„Van-e valami lehetetlen az Úr számára? Egy esztendő múlva visszatérek hozzád, és fia lesz Sárának. Sára azonban tagadott, mert félt. Azt mondta, hogy nem nevetett. Az Úr azonban így szólt: De bizony neveltél!”* (14-15. vers).

„Amikor a férfiak elindultak, és Sodoma felé tartottak, Ábrahám is velük ment, hogy elkísérje őket. Az Úr ezt mondta” – az „Úr” helyén az eredetiben a Jehova kifejezés szerepel – *„Eltitkoljam-e Ábrahám elől, amit tenni akarok?”* (16-17. vers). Látnunk kell, hogy három angyal jelent meg Ábrahámnál aznap, egyikük azonban maga Jehova - Jézus Krisztus. Elképzelhető, hogy Jézus erre utalt, amikor azt mondta a farizeusoknak: *„Ábrahám, a ti atyátok ujjongott azon, hogy megláthatja az én napomat: meg is látta, és örült is”* (János 8:56). Mint ahogy azt már korábban említettem, másra is utalhatott ekkor Jézus – például Ábrahám Melkisédekkel való találkozására -, bár valószínűleg inkább erre a találkozásra gondolhatott. Itt van tehát Ábrahám, és közvetlenül beszélget Jehovával. Nem az Atyával beszélgethetett azonban, hiszen az Igében azt olvassuk, hogy soha senki nem látta még az Atyát, csak egyszülött fia, aki őt kijelentette. Mivel tehát Jézus azt mondta, soha senki nem látta az Atyát, Ábrahámnak Jézus Krisztus kellett, hogy megjelenjen. Jézus neve is tulajdonképpen Jehova Shua – vagyis itt Jehova Shua, Jézus Krisztus jelenik meg Ábrahámnak az Ószövetségben. *„Az Úr (Jehova) ezt mondta: Eltitkoljam-e Ábrahám elől, amit tenni akarok? Hiszen Ábrahámától nagy és hatalmas nép fog származni, és általa nyer áldást a föld minden népe. Mert őt választottam ki arra, hogy megparancsolja fiainak és háza népének is, hogy őrizzék meg az Úr útját, cselekedjenek az igazságnak és jognak megfelelően, hogy az Úr is beteljesítse, amit megígért Ábrahámnak”* (17-19. vers). *„Azért ezt mondta az Úr: Mivel már igen sok a jajkiáltás Sodoma és Gomora miatt, és vétküik igen súlyossá vált, lemegyek, hogy megnézzem: vajon csakugyan a hozzám fölhatolt jajkiáltás szerint cselekedtek-e, vagy sem. Tudni akarom. Amikor a férfiak megfordultak, és elindultak Sodoma felé, Ábrahám még ott állt az Úr előtt. Hozzálépett Ábrahám, és ezt kérdezte: Vajon elpusztítod-e az igazat is a bűnössel együtt?”* (20-23. vers) – figyeljük csak meg, mennyire közbenjár Ábrahám Isten

előtt Sodoma városáért. De vajon mi alapján érvel Ábrahám? Azt mondja, nem volna igazságos, ha Isten a bűnösökkel együtt az igazakat is elpusztítaná. Ha tehát Isten az emberek gonoszsága miatt önti ki ítéletét, nem volna helyes, ha az igazaknak is bűnhődniük kellene a gonoszokkal együtt. Ez volt Ábrahám érvelésének premisszája. *„Vajon az egész föld bírāja nem tenne-e igaz ítéletet?”*. Nem lett volna igazságos, ha az igazakat a bűnösökkel együtt büntette volna meg Isten. *„Vajon elpusztítod-e az igazat a bűnösrel együtt?”* – teszi fel a kérdést Ábrahám. Jó kérdés! Péter is foglalkozik vele második levelében: *„Elhamvasztotta és pusztulásra ítélte Sodoma és Gomora városát, intő példaként azoknak, akik istentelenül élnek. Viszont az iga Lótót megszabadította, aki szenvedett az elvetemültek kicsapongó viselkedésétől. Mert ennek az embernek az igaz lelke napról napra gyötrődött közöttük gonosz cselekedeteiket látva és hallva”* (2Péter 2:6-8). *„Éppen így meg tudja szabadítani az Úr a kegyeseket a kísértésből, a gonoszokat pedig büntetések között tudja megtartani az ítélet napjára”* (9. vers) – ezt azért tartom fontosnak kihangsúlyozni, mert létezik egy elmélet, amely szerint Isten csak a nagy nyomorúságot követően ragadja magához gyermekeit. De ha jobban megvizsgáljuk az elhangzottak fényében, vajon mit is hirdet ez az elmélet? Azt hirdeti, hogy Isten igazságtalanul jár majd el, és az igazakat a gonoszokkal együtt ítéli meg – az egyháznak pedig át kell mennie a nagy nyomorúságon, amikor Isten kiönti ítéletét a földre. Ez az elmélet tehát egy teljesen más alapfeltételezésből indul ki, mint annakidején Ábrahám - Ábrahám szerint nem lenne igazságos dolog az igazakat is elpusztítani a gonoszokkal együtt.

„Hozzálépett Ábrahám, és ezt kérdezte: Vajon elpusztítod-e az igazat is a bűnösrel együtt? Hátha van ötven igaz ember abban a városban? Akkor is elpusztítod, és nem bocsátasz meg annak a helynek azért az ötven igazért, akik ott laknak? Távól legyen tőled, hogy ilyet tégy, hogy megöld az igazat a bűnösrel együtt, és úgy járjon az igaz is, mint a bűnös. Távól legyened tőled! Vajon az egész föld bírāja nem tenne-e igaz ítéletet? Az Úr így felelt: ha találok Sodoma városában ötven igazat, megkegyelmezek értük az egész helynek” (23-26. vers). Vegyük csak észre, milyen kevés ember is elegendő ahhoz, hogy Isten visszatartsa ítéletét. Isten olyan türelmes! Ha az egész városban akad mindössze 50 igaz ember, megígéri, hogy nem sújt le ítélete. Isten nem gyönyörködik az ítéletben – Isten az irgalomban leli örömét, és akár néhány igaz ember is megmenthet egy bűnös közösséget Isten ítéletétől. Jézus azt mondta, ti vagytok a föld sója – akik jó hatással vannak környezetükre. Akár néhány igaz ember is elég ahhoz, hogy Isten ne öntse ki ítéletét. *„Ábrahám újból megszólalt: Tudom, merész dolog, hogy szólok az én Uramnak (Adonai), bár én csak por és hamu vagyok. De ha az ötven igaznak öt híja lesz, elpusztítod-e az öt miatt az egész várost? Ő ezt felelte. Nem pusztítom el, ha találok ott negyvenötöt. Ismét szólt hozzá, és ezt kérdezte: Hátha negyven található ott? Az Úr így felelt: Nem teszem meg a negyvenért. Ne induljon föl az én Uram, hogy beszéljek – szólt Ábrahám -, de hátha csak harminc található ott? Ő így felelt: Nem teszem meg, ha találok harmincat. Ábrahám ezt mondta: Tudom, merész dolog, hogy szólok az én Uramnak: hátha húsz*

található ott? Ő így felelt: Nem pusztítom el a húszért. Ábrahám ezt mondta: Ne induljon föl az én Uram, hogy még egyszer szólok, de hátha csak tíz található ott? Ő így felelt: Nem pusztítom el a tízért” (27-32. vers). Ábrahám átgondolta, és úgy érezte, tízet biztosan talál, hiszen ott élt Lót feleségével és fiaival. A közbenjárás érdekes képe tárul itt elénk. Ábrahám ott áll Isten előtt, és közbenjár a város lakóiért, akikre Isten készül kiönteni az ítéletét. Gyönyörű képe ez a közbenjárásnak.

„Amint az Úr bevégezte beszélgetését Ábráhámmal, eltávozott, Ábrahám pedig visszatért lakóhelyére” (33. vers). Ábrahám csodálatosan közbenjárt a város lakóiért! Hadd helyezzem azonban a hangsúlyt ismét Ábrahám érvelésének kiindulópontjára: Isten meg tudja szabadítani az igazat. Ne feledjük, hogy végül nem akadt tíz igaz ember a városban, hanem mindössze egy. Van itt valami, amire szeretnék rámutatni: amikor egyre közeledett Isten ítélete, Lót odament gyermekeihez és könyörögve kérte őket, hagyják el vele a várost. Ők azonban csak kinevették apjukat: „Még hogy Isten megítéli a várost! Elég régóta élünk már itt, és Istent eddig sem zavarta!”. Bár Lót ellen tudott állni a város csábításának, gyermekei már nem. Lótnak a gyermekeibe került, hogy Sodomába költöztek. Ő elég erős volt ugyan, hogy ne merüljön bele Sodoma bűnös fertőjébe, a gyermekei nem tudtak ellenállni, így Lót elveszítette őket, ez pedig kimondhatatlanul szomorú! De kanyarodjunk csak vissza Ábrahám érvelésének kiindulópontjához: „Vajon elpusztítod az igazat is a bűnössel együtt?”. Isten pedig nemmel válaszolt! Akkor viszont mit tett Isten az igaz emberrel, mielőtt elpusztította a bűnösöket? Kimenekítette az igaz Lót a városból. Ugyanígy: mielőtt Isten kiönti ítéletét és haragját a földre, kimenekíti onnan az igazakat. Mert Isten tudja, hogyan mentse meg az igazakat, és nem pusztítja el őket a bűnösökkel együtt. Isten egy napon kiönti ítéletét a földre, de nem lenne igazságos, ha a bűnösökkel együtt vesznének az igazak. Ezért úgy gondolom, hogy az az elmélet, amely szerint az egyháznak is át kell mennie a nagy nyomorúságon, nem áll összhangban a szerető és igazságos Isten természetével. Az ítélet előtti elragadtatás azonban nagyonis összhangban áll azzal, amit Istenről tudunk – hogy igazságos, és a múltban is megmentette az igazat, mielőtt kiöntötte ítéletét. Erről a későbbiekben majd részletesebben is szólok majd.

Áldjon meg benneteket az Úr őrizzen, ragyogtassa rátok orcáját, adjon nektek békességet, és töltsön be benneteket szeretetével! Erősítsen meg benneteket az ő Szentlelke által, hadd növekedhessetek az ő ismeretében, és hadd lássátok meg, mi az ő akarata az életetekben. Áldjon meg benneteket az Úr, és vezessen, hogy neki tetsző életet élhessetek, ahogy együtt növekedünk az Úr Jézus kegyelmében és ismeretében! Ámen.